

БРАТСТВО

ОБЩЕСТВЕННО-КНИЖЕВЕНЪ ВѢСТНИКЪ.

Вѣстникътъ „Братство“ излиза два пѣти—на 1-й и 15-й день—презъ месеца.

Цената, предплатна, за всѣкаде, с :

За година 10 лева

„ шестъ месеца 6 „

За по-лесно изплащанье предплатата, отъ работниците, есафитъ, отъ писаритъ и отъ ученицитъ се приема да я внасятъ въ срокове, като, при началото на всѣко тримесечье, даватъ по 3 лева; ала тримесечни спомоществования нема.

За настояшницитъ се отстъжва десетъкъ.

Поръчки за вѣстникътъ не се приематъ иланъ, освенъ придружени съ предплатата.

Всѣчко, що се отнася до в. „Братство“, изпраща се направо до уредника-издавача му.

Разправи и дописки, които отговарятъ на програмата на вѣстника, се приематъ и обнародуватъ съ благодаренье, но писачитъ имъ, въ всѣкъ случай, трѣбува да си обадятъ имената въ уредничеството. Не-обнародванитъ разправи не се връщатъ.

За засебни извѣстия се плаща 40 етог. за първо обнародуване; за подиршитъ се взема на половина.

ЕДИНЪ БРОЙ СЕ ПРОДАВА ЗА 50 СТОТИНКИ.

Брой 8.

Русе, 15 Ноемврий. 1881.

Год. I.

СЪДЪРЖАНЬЕ: — Названъето или сжщината, пустославъето или хлѣба. — Любовьта и женитбата (отъ Ст. I. Стойковичъ). (Продълженье отъ 6-й брой). — Наши работи. — Южно-българская народенъ съборъ. — Правителствени разпореджания. — Доказъ. (Разказъ изъ народний ни животь). (Продълженье отъ 5-й брой). — Явна благодарность. — Извѣстия.

Названъето или сжщината; пустославъето или хлѣба?

Благодаренье на отчаянитъ трудове на българскитъ дѣятели, благодаренье на пенелищата отъ българскитъ цвѣтущи градове и села, благодаренье, най-подиръ, и на пороегъ кърви, които се излѣха по равнинитъ, планинитъ и по долинитъ на България, *свѣтътъ казува сега*, че ние сме свободни.

Ние всѣкога сме обичале да слушаме хората, а особено кога ни фалатъ и ни облазватъ, но все пакъ никога не сме се двоумиле да изнигуваме въ сжщото време, да-ли каквото тѣ говорятъ е съгласно съ сжщината и съ истината. Така скептически се отнасями ние и за проглуши-свѣтното говоренье, че сме биле свободни. По следетвье на тоя нашъ скептицизмъ намъ се пада още и да ни похулятъ, че чѣкале сме отъ хората да чуемъ и отъ тѣхнитъ уста да вземемъ и кажемъ, това кое-

то тѣ говорятъ за насъ, тогасъ кога то ние, като живеемъ тукъ, могле би да си го кажемъ отъ наши си уста; ала, за да предваримъ такава хула, ние ще речемъ, че никога нашата уста не е произнасяла въ «окончателната му форма» това, което още здравий разумъ и строгата критика не е приела за чиста монета. Така настроени, ние отъ наши си уста не приемами да речемъ, че сме свободни, а ще залѣгнемъ да увѣримъ и хората, да бждатъ малко по-положителни, кога разсжждатъ макаръ и за чуждитъ.

Да се попитами първо, какво ние разбирами съ думата свобода. Това ли — да не ни е господаръ негово величество султана, а негово височество княза? Да-ли туй—да не ни управляватъ садразаме и везири съ фесове, а директори и министри съ цилиндри? Или това да не ни сжди кьоръ-кадията, но *низамъ и шераата*, а Калчо Мюхлюзинътъ, Петръ Сензинътъ или Даскалъ Митю да ни отсжждатъ споредъ *наполеоновий кодексъ* и споредъ *рускитъ сждебни уставы*? Да; питами ние, — а да пита човекъ не е нето грѣхота, нето срамота—кое да разберемъ за свобода: да-ли дето миралае и бинбашие да взе-

матъ голѣми *маши* сега нема, а има полковници и майоре съ презмѣрни „жалования“, или дето кжр-агаларе и бюлюк-башие не ходятъ изъ селата ни, а се развѣватъ сержанти, старши и капрале? Да-ли, най-подире, подѣ свобода да разбирами, дето разхождами конетѣ нѣ на Арнаутитѣ зантии, който ни наричатъ гяурь-кафири, а на Българи жандарми, който ни зовятъ дураци и мужики и ни „прашатъ“ съ камшицитѣ си, или дето давами нѣ ашарь и емлякъ, а десетѣкъ и поземелно даждие, за което да се има *изинз* да ти продадатъ и бакрачето, дето варишъ лоношената или лещената си чорба? Ако подѣ тия разбирами че сме свободни, то ние отговаряме отрицателно, защото каквото е български министрь, таквось е и турски везиринъ, каквото е кадийница, таквось е и окръженъ сждъ, каквото е полковникъ, таквось е и миралай, каквото е бюлюк-башия, таквози е и старшини, каквото е зантия, таквось е и жандармъ и така пататѣкъ; и за всичкитѣ тия се трѣбватъ и взематъ се толкова вергии, йошуре, емляци, теметуате и много други, колкото се вземаше и за турскитѣ ефендета и агаларе. Тогасть, какво показува, че сме свободни?

Това ли, че тефтише сега не ходятъ, а тайна полиция се тика изъ дупкитѣ да слуша кой какво говори; туй ли, че сега комити не търсятъ, а либерали, или това, че кога се борѣхми за черковната си независимостъ и се сбихахми съ хиляди да ходимъ предѣ нашитѣ съ живи заявления, тия последнитѣ не вибаха срещу гърдитѣ ни солдашки байонети и бащински ни увещаваха; а сега, кога исками независимостъ за воденъ сждбитѣ си, началницитѣ затварятъ пѣрвитѣ ни хора, та кѣто си ги исками, тѣ викатъ насреце ни нашитѣ братья и синове да ни мушкатъ съ щиковетѣ си, да ни ола-

вятъ и ни затварятъ при катилитѣ? . . . Кой каквото иска да каже, а ние ще речемъ, че ей Богу, никаква разлика не виждами въ намѣруванъето си сега, откакъто бѣхми при всичкитѣ султани; а ако сме все едно какъто си бѣхми и тогасть, и ако тогава ние не бѣхми свободни, то не сме, — на факти се опирами и казувами — ние не сме свободни и сега.

Днесъ „се плаче надѣ зеленото парцалче“ т. е. плачи се за миналото надѣ турското управление. Туй е доказателство, че намъ е било по-добре подѣ Турцитѣ, отколкото сега, като ужъ сами се управлявами, като сме свободни (sic). А Българинътъ, доволенъ Българинътъ никога не би се оплакалъ на халось. И отистина, ако хубаво сега се взремъ въ неговото намѣруванъе, ще му отдадемъ правда. Различнитѣ десетѣци съ нумуне, грамаднитѣ патенти, огромнитѣ даждия (5 фр. за дѣонюмъ) за лозята, поддържанъе полицейски кжщи, служањето на младитѣ му синове по цѣли две години въ войската, презъ което време той се лишава отъ силни работни ржце, и прочая и прочая: това е декарало Българина да жали за „турското време.“ Хубаво, весело бѣше по селата, а че и по градищата по него време. Де е оная искренность, дѣ съ онези хорѣ, ония сборове, ония веселия: всичко се завлече съ вдиганъето турското „притѣнително,“ „угнетително,“ „дивашко“ управление, и сега владее посърналость, студенина, темерутость.

Защо? Та на-ли сега управленъето е наше, та на-ли черкези нема, та на-ли сега се знаемъ, отбирами си отъ болкитѣ, на-ли, на-ли и на-ли . . . Всичкото хубаво, но разликата измежду дветѣ—предишното турско и сегашното българско — управления не се е оинпала, сладчината на свободата не се е вкусила и иматъ право да оплакуватъ „зеленото парцал-

че,» макаръ и патриотитѣ жандарми, ако чуятъ това отъ устата на кого и-да-е, бийватъ го и го проваждатъ въ ареста за умъ (добре че нѣ и за «господарственнo престѣпление»).

Да, казувами го, ние не сме свободни. България си остава така както си е била, а си промѣнила само каната — стонъ «вехта песенъ съ новъ гласъ.» И нитаме ние — ако не щѣхъ ми да имами свобода, защо се освободихми, или ако се освободихми защо да не осенцами, че имами свобода. Само за едно име, само за единъ шанъ, токо за една слава ли?

Ние сме увѣрени, че ни единъ уменъ човекъ не ще се отзове да ни каже: да, сиречь, че ние сме се освободиле за хубостъ и за име; инакъ трѣбувало би да похулимъ като отявлени диванета и безумни ошия, връхъ коститѣ на което се въздигатъ тия две имена: *Българско Княжество и Источна Румелия.* Нѣ; стотинитѣ хиледи мъченици, които лѣжатъ въ чернитѣ и напоени съ човешка кръвъ недра на нашето отечество, не сѣ загинале за слободия, не сѣ дале животътъ си и не сѣ прежалѣле своитѣ родни само за да се кръщатъ две имена на две земи, въ които да владее сѣщото положение и сѣшитѣ уредби, срещу които тѣ сѣ пожертвувале най-сѣщото свое нѣщо въ свѣтътъ — своятъ животъ. Не сѣ умрѣле тѣ за да отворятъ мѣста за всеѣкви развалени хора. за жандарми, за шпионе, за министри, за сѣдници и за единъ бюлюкъ харамоедци отъ всеѣ какво естество, а загинале сѣ за свободата и за доброденствѣто на народа. Но уви! тѣ гледатъ отъ небето и видятъ, че залудо сѣ дали своитѣ свети души — нема свободата, нема доброденствѣто, жертви за които сѣ станале тѣ.

Безчовечѣ, непризнателностъ, грѣхъ е да фѣрлимъ желѣзно було и да не съберемъ и се ползуваме съ

това, за което сѣ загинале мъченицитѣ за свободата; престѣпление е да не оставяшъ да се радуватъ на това, което се е завсѣцало и съ кръвъ се е занечатало за цѣлъ народъ. Истината, честността, признателността къмъ загиналитѣ за нашето освобождение; нуждата и времето и зискува да имами свобода, да имами благоденствѣе, които днесъ ни липсватъ и ни каратъ да жалимъ за миналитѣ тѣжки времена.

Сѣжуванѣто на робекитѣ окови трѣбува да ни даде свобода, но нѣ свобода каквото имахми при Турцитѣ т. е. яко окована. Народа трѣбува самъ да се управлява, той трѣбува да е свободенъ да мисли и да говори, свободенъ да се събира и договаря; той трѣбува да се отърве отъ поддържанѣто безчетъ войска и чиновници и следователно отъ тѣжитѣ давнини, трѣбува да му се оздрави честъта и имота и да се прави всеѣчко за въздиганѣто, а нѣ за унижаванѣто му. — Исками сѣщината на предмѣта — свобода, а нѣ само названѣто, исками добъръ помятъкъ, а нѣ пушта слава; днесъ немами каквото исками, — днесъ немами свобода, немами доброденствѣе!

ЛЮБОВТА и ЖЕНИДБАТА.

(Отъ Ст. I. Стойковичъ).

(Продълженѣ отъ 6-й брой).

Днешний векъ видѣ неправдата, която презъ толкосѣ векове се е напасяла на жената и воленъ е — поне така сочи — да поправи, да заглади това, но навицитѣ, обичаитѣ, предрасждѣцитѣ, не даватъ му да се оттрѣгне отъ вехтитѣ разбирания; още се не решава, още се бои. Признанѣто е останало само въ обравѣтъ, въ формата, но нѣ и въ истината. На жената се отетѣпува първото мѣсто въ почетъта, вежде се посреща съ по голѣмо почитанѣе, отколкото мъжѣтъ, всеѣкога

ней се отдава право; но всичкото туй е само тамъ, дето трѣбува да се извърши формалността!

Досегашнитѣ неправедни обичае и законе сж намѣрили неприятели тъкмо въ самата нея — въ жената. *Легуве* казува: „Нищо не е по-забелѣжително въ историята на женитѣ, отъ да видишъ въ това слабо и нежно създание, което себичнитѣ човешки закони сж фхрили въ сетното стжпало отъ стѣблата, какъ се качи крачка по крачка, добродѣтель следъ добродѣтель, тжга следъ тжга, до стжпалото, което заваема днесъ въ домашното другарство . . . Безъ оржжье, съ единъ благъ духъ, пълень съ любовъ и милость, тя е издухала изпреде си всичкитѣ неприятелски пречки и накарала бацитѣ да бждатъ бащи, а законътъ да бжде вакрилникъ; и така кротко, но неотетжжно, тя е заловила челното мѣсто, отъ което законътъ е искалъ да я изгони!“

Женитѣ изкупуватъ себе си съ любовта! Любовта е оная мощна сторница, която имъ скжеува оковитѣ отъ навицитѣ, обичаитѣ и отъ законитѣ.

Да идемъ напредъ и да разгледаме тая важна сторница.

Що е то любовъ?

„О, вие знавалци науката, които сте размисляле и които познавате природата, речете ми, защо е любовта? . . . Турнете на мжка нежний си духъ и обяснете ми, де, какъ и защо ми се случува да любя?“ (*Биргеръ*).

Каква е тая тайнственна сила, най-мощна и най-дѣятелна отъ всичкитѣ? Отъ де тя е каджрна да овладява нѣ само обикновеннитѣ духове, но и най-голъмитѣ мислителци, най-голъмитѣ математици и дипломате, така сжщо какъто и поетитѣ? . . .

Данте казува, че любовта води въ небето: любовта на неговата Беатриче го води въ райтъ! Поета тя води въ славата: въ славата на лавритѣ, въ славата на надвиванията, въ славата на жертвуванията за народътъ и отечеството! . . .

Любовта прочее за тѣхъ е водачъ,

която води човека въ славата, въ „надземний животъ“; тя е изворътъ на веѣка друга любовъ; тя е юначество; тя тѣжнее за голѣми нѣща, за „високитѣ сфери“, и често тя става по-голъма и отъ самото това тѣжнене! . . .

Трѣбува ли да говоримъ за оная любовъ измежду драгийтъ и драгата? За оная „най-възвишена“ любовъ, която ни единъ поетъ не оставилъ невъзпезана? . . . *Корнилий* казува: „нѣкаква-си скришна сила сее споразумѣние помежду залюбени-тѣ. Тѣ се почитатъ, едно за друго чезнятъ; онова, което тѣ ш пнатъ, лесно предумува; евикътъ съ малко речи казува много, а очитѣ, които сж още по-хоратливи и отъ языка, виждатъ всичко само съ единъ погледъ, и сърдцето разумѣва за туй по-вече, отколкото тѣ и двамата казуватъ.“

Но не е тжй мощна любовта само къмъ любезната. Нима е по-незнатна майчинската любовъ, въ която се жертвува всичко, а че и животътъ за спасение своето дете, своето едно на майка? Нима е по-незнатна сестринската любовъ, която народнитѣ ни песни сж възпѣли така хубаво.

Какво е накарало Леонида така слѣпно да отива срещу очевидната пропастъ? Какво е предизвикало юначеството на Спеволла и на нашитѣ Караджа, Х. Димитъръ, Ботьовъ и други? . . . Любовта къмъ народа и отечеството.

Какво докара Христа на кръстътъ — на смъртъ? Какво Хуса на горилицето? . . . Любовта къмъ човечеството.

Какво кара хората, като затриватъ здравъето си, своитѣ нравственни и материални ерѣдетва, окапуватъ день и ноцъ надъ книгата, за търсенне непознатитѣ истини? Какво докара Бруна на горилицето, а Галилея на инквизиторекитѣ мжки и робуване? . . . Любовта къмъ науката.

А нима е по-малка любовта къмъ обществото, челядта, къмъ другарътъ, приятельтъ? . . . Зеръ немами толкова при-

мъри, които ни показватъ всичкитѣ по-соки отъ любовта?...

Отистина любовта е мощна сторница, която владее надъ цѣлий човешки животъ. Тя прави чудо съ човека. Тя е сила, която създава, събаря и сваля; тя те въздига, тя те възнася, тя те унижава, тя те води срещу мечтъ и топтъ. Сърдцето тя по-силно бие, кога се сетишъ за оногова, когото любишъ; чуешъ ангелски гласъ, макаръ и да си самъ въ стаята си; заборавашъ свѣтътъ, та и самаго себе; не осещашъ гладъ, жедъ, — защото „треската храни трескавийтъ, а любовта влюбенийтъ!“ У въображенъето си създавашъ образъ, какъвѣто Рафаилъ дава на Мадона, съ изгледъ какъвѣто е само въ Венера, — хубава и женски и ангелеки, хубава съ оная съвършена хубость, „която Петраркъ възпява и на която Данте се кланя!“

На й-обикновената и най-природната сетнина отъ любовта е *женитбата*. Въ женитбата любовта се явява въ най-голъмата си обилность и плодovitость. Тукъ нейнитѣ сетнини сж силни и отмѣрени. Тукъ тя най-много влияе врѣхъ развитъето на човечеството, — влияе на възпитанъето.

Но преди да минемъ къмъ женитбата и къмъ сетнинитѣ отъ любовта въ нея, по-трѣбно е да разгледаме, какъ се развива физиологически тая така мощна сторница въ човека.

Ако би искале да търсимъ физиологическото начало на любовта, трѣбува да го търсимъ въ началното развитъе на детето, въ *чувственитѣ наслаждения*. Така казватъ днешнитѣ великани на науката физиология и вътрешнитѣ работения въ човешкийтъ организмъ.

Въ първата пора на детето, всичко, каквото влияе на чувствата: на окото, ухото итнѣ, като живитѣ бои, гласѣтъ отъ възнеца, светлостъта докарватъ въ него особено силни поклащания. Детето жално търси да чуе гласове отъ свирки; ламти за свещъта, месецтъ и за

всичко, що свети, — и плаче кога му се не изпълнятъ желанята. По-късно веке по-вече го занимаватъ живо боядисанитѣ изображения, приказкитѣ за голѣма сияйность и за чудовища. Сияйностьта го радува, чудовищата го плашатъ. Неговитѣ осещания се сливатъ съ представянията, и представянията взематъ видъ на *страстность*. . . . Така се равклоняватъ и сдружватъ удоволствията на всичкитѣ чувства; така се явяватъ *желания* и *тѣжненія*, които често нарастуватъ до голѣма стѣпень.

Въ по-нататѣшното развитъе на детето, страстностьта минува въ понятия. То постѣпенно преноси любовта отъ играчкитѣ — на родителитѣ, отъ приказкитѣ за юнацитѣ, мечтъ и контъ, сияйностьта и голѣмливостъта, — на сърдчаностъта, по-късно на правдината, благородството и пожертвуванъето. То въ мозъкътъ си прави *идеали* и имъ подражава, брани ги и обича, за тѣхъ се жертвува.

Така се развива любовта къмъ родителитѣ, къмъ отечеството, къмъ науката, къмъ човечеството. . . .

Въ по-зрѣлитѣ години, кога достигне стѣпалото на физическата развитость. въ младежтъ се поражда и любовъ къмъ жената, какъто и наопаки. Какъто въ векъа посока, така и въ тая, младежтъ е кадърень да достигне най-голѣмий стѣпень страстность: за тѣжненята и идеализуванята нема край. Промѣненята го мамятъ и задоволяватъ, защото въ тѣхъ е отраснувалъ; горещъ отъ бжрвото обикаляне на кръвѣта, осетливъ, лекоумень, повѣрливъ, — всичкото това го пренася отъ идеализиране. Неговото въображенъе е голѣмо. Идеалисуванъето му нема край. . . .

Какъто що виждаме прочее, етаванъето на любовта, — па била тя любовъ къмъ родителитѣ, любовъ къмъ отечеството, или оная поетическа любовъ, — отива сжщо така, какъто и обикновенното детско тѣжненъе за играчката, или любовта на едачтъ къмъ коня или на ловецтъ къмъ лова.

Може много господжици ще се въабун-
тятъ срещу това, какъ може оная „във-
вишена“ любовъ, която прави часоветъ
пълни съ милостъ и „блаженство“, да
се сравни съ любовта на детето къмъ
играчката, или на ловецътъ къмъ лова.
Отистина, сочи неприлично сравнение, но
— така е. Колко и да е разликата измеж-
ду любовника, който забожда ножъ въ
сърдцето; книгоиграча, който смжкнува
отъ жената и децата си шапката отъ гла-
вата; майката, която се жертвува за де-
тето си; свирачътъ, който подъ гласоветъ
ва цигулката, или подъ нежнитъ тонове
отъ песенята, пада мъртавъ на земята....
и пакъ, веичкитъ тия страстности се раз-
виватъ по единъ и сжщий начинъ: *тѣж-
ненъето докаруватъ възнитѣ влияния,
възнитѣ случае, а при сюдни слу-
чаи минува въ страстность—въ любовь.*

Но, което е занимателно: отъ честитъ
поднавания страстнитъ втжпявания отъ
единъ и сжщий видъ, страстностьта расте
до нѣкои граници, а подире опада, нас-
тава равнодушность. И какъто що детето
най-първо тѣжнее и моръ го мори за
топъ или играчки, а подире ги зафжрля
задъ вратата, така сжщо е и съ другитъ
тѣжнения, само въ различно състояние.
Така е съ съ любовта. Кога страстното
тѣжнение се насити; кога идеалътъ кой-
то толкова е обожаванъ, стане обикнове-
но, всекидневно появяване,—тогасъ буй-
ната страстность изчезнува и вмѣсто нея
се явява онова, което обикновенно се зове:
дълбоко приятелство, голѣмо убеждение,
особенно почитанье, разумна отданость и
пожертвованье. Тогавя настая човекътъ
съ *изкуство*, съ хладно размиселванье.

Отъ това не трѣбува да се извежда,
че любовта къмъ нѣщо, истинската лю-
бовъ може да спадне, да охладнее. Който
веднажъ е обикналъ своитѣ родители, той
веке не може да ги мрави; който обикне
народътъ и човечеството не може да ох-
ладнее въ това, любовта отъ убеждение
може само да напреднова, да расте. Лю-
бовта само на видъ може да се мѣнява.
Любовта съ идеалисуване и въображе-

нье не е права любовъ, не е— любовта
отъ убеждение. И въ по врѣлитѣ години,
може до голѣма стжпень да се обича
приятель, жена и дѣца, родители, отече-
ство.... Само това вече не е оная иде-
ална любовъ, но любовта *на разума.*

(Изъ „Побратимство“.)

(Продължава се.)

НАШИ РАБОТИ.

Изъ една дописка отъ София вадимъ
следнитѣ отжжелеци: „Люде, които раз-
биратъ отъ такива работи, казуватъ, че
за тържествуваньето 30 Августъ т. г.
сж отишли по-вече отъ 250 хил. франга.
Въ Берковскитѣ Балканъ, по-долу отъ
Петроханъ се правялъ дворець за княва;
изпърво казуваха, че това щѣло да бжде
мѣнастиръ, подире го изкаруваха на ме-
тохъ, а сжщото, което ще бжде, стана
вече всекъму явно; селянитѣ отъ селото
Клисура, що е до това мѣсто, се оплаку-
ватъ, че ги отбиле да не сечатъ плани-
ната, отъ което се поминуватъ. Назначе-
ньето Аженова за кметъ въ столицата
очудува и дивитѣ наричани Шопе. „Та
ние отъ Даскалова, говорятъ тѣ, който
е цѣтѣе при Аженова се оплакувахми
и го нещѣхми, а сега ни натрапуватъ
Аженова! „Отъ трънъ, та на глогъ“. Ка-
кво ще правимъ ние съ него и какво ни
отѣкува за напредъ не знаемъ, но знаемъ,
че е горко намъ.“ Казуватъ, какво новий
кметъ щѣлъ да иде или да проводи въ
Парижъ да направи единъ заемъ отъ 6
милiona франга за смѣтна на града Со-
фия. Софиянци уголѣмяватъ това коли-
чество и уплашени питатъ се: Що че
чини съ тия пари кмето Аженовъ? Кой
че ги плати?—София, отговари той. . . .

— *Българинъ* се научава, че въ града
ни щѣло да се основе женско дружество.

— *Народно Ослободжение* се научилъ,
че въ София се прѣсналъ слухъ, когото
ние намърама твърде страненъ, какво въ
Ист. Румелия се тѣкмѣле чети да мина-
тъ Балкана, та да изколятъ всекитѣ чор-

баджие и даимъ ограбятъ и паритъ, които ще употребиле за „общо добро“.

— Изъ Пловдивъ пишатъ въ „Порядокъ:“ За сегашното събирване на областний съборъ еж приготвени много отдѣлни законопроекти, между които, законъ за вакуофритъ, за редътъ какъ да се преследуватъ длъжностни лица; подире, за адвокатурата, за правдинитъ на еждилицата, въ отношенъе прилаганъе наказанията, законъ за владалата и много други. Миналогодишний законъ за печата прѣтърпе строшаванъе; половината отъ естатитъ се махна или измѣни отъ съборътъ. Споредъ мисленъето на нѣком, зарадъ печата трѣбувало да се било ржководѣло по турский законъ за печата отъ 1865, но това е противно на Органический Уставъ—основний законъ за областъта.“

— Изъ Русе пишатъ отъ 24 Октомвр.: „До колко еж развратени нашитъ солдати и жандари следнъото ивъвршуванъе може да послужи за най-добъръ примѣръ. Миналата недѣля една жена отъ разградскитъ села, на име Недѣля, убива мжжа си. До като я докаратъ жандармитъ отъ селото до града два пжтя я обезчестиле по пжтътъ. Това не стига; но вжтре въ русенский затворъ, дето била арестувана на отдѣлно мѣсто, една ноцъ началникътъ надъ караула, Ледукановъ, насилственно влѣзълъ при нея, за да удовлетвори стратитъ си, Сутринътъ, когато се ивъвстилъ командирътъ на дружината № 24, подполковникъ Миревичъ, намѣсто да накаже виновнийтъ, изругалъ надгледувача (смотрительтъ) на затвора, защото билъ съобщилъ престжженъето на прокурора. — Гроздъето отъ лозята по много мѣста изъ България се обра тая година още зелено отъ солдатитъ, които по цѣли роти ходѣха да крадатъ, безъ наказание. Ажъ мога да ви увѣря, безъ да се червя, че турекитъ низаме имаха много по-добра дисциплина, отколкото нашитъ солдате подъ нашитъ командири. . . . Аневъ, ломекий окр. управитель, който бѣше даденъ подъ еждъ за страшни злоупотрѣбения се опрости. Дѣлото още бѣ-

ше подъ диренъе, кога русенский прокуроръ прие телеграма да го прекжне...“

— Всеки ще възнегодува, като прочете горнитъ редове за дивашката постжлка на солдатина и на жандаритъ; но какво бихте казале вие, ако ви съобщѣхми, че не еж само само долнитъ тия чинове, които правятъ такива мръсотии. Съ срамъ го казуваме, но дошло редъ да се каже това, което ни е пришепнато отъ едно почтено лице, за единъ коджемити окржженъ управитель, нѣ въ Русе, при когото нѣтвърде отколе една заранъ, като отишла една жена вдовица съ сирачета въ домътъ му, за да го моли за нѣкаква-си работа, негово превосходителство я напилтъ и си наситилъ страстъта. Такива срамове не еж ги правила ни турекитъ каймакаме.

— Тукашнитъ избори за избиранъе кандидате за у държавний съветъ станаха съ много неправилности. Гласнитъ идѣха съ готови бюлетини, фана се дору и бѣленский окол. началникъ, като ги раздаваше или ги бѣше раздаълъ. За четенъе бюлетинитъ, следъ свършуванъе изборитъ, вмѣсто да се избератъ двама отъ гласнитъ, избранъ билъ единъ, а ва другъ билъ повиканъ нѣкой-си отъ улицата. Нѣколко гласни протестирале за тия неправилности; ала, научавами се, тия протести се оставили „безъ последствие“ отъ бюрото, което дору не счело за нужно и да ги проводи заедно съ протокола. Надѣвами се, протестувачитъ, да еж се отнесли за това въ върховний касационенъ еждъ.

— Въ миналий си брой забелѣжихми, че полицията отворила пликове въ пощата за да търси в. „Независимость“. Имале сми погрѣшка. Нѣ полицията отваря, а това го прави, разбира се по висока заповѣдъ, пощенското тукашно управление. До насъ пристигналъ единъ пакетъ; пощата се погрижила да изчопли завивката му и видѣла, че въ него имало „Независимость“. Повикани, намъ се съобщии това, отвори се пакетя, за да се види да ли немами нѣщо частно, и вѣстницитъ, какъто и трѣбаше, се взеха отъ пощ. управление да се пратятъ въ мина-

стерството. — Ние нема какво да кажемъ за задржаньето, вѣстн. забра които нето еми искали, нето хаберъ имахми, че ни сж проводени, а па и да ни даваха затворени ако намѣрѣхми въ него отъ пакета, тия вестници щѣхми сами да ги върнемъ, за да не бждемъ ние, които престжпувами веднажъ, право или криво, издадени законъ; но чудното за насъ е, какъ се допуца да се прави пресилуване връхъ частни принадлежности, още и отъ пощата, която като светиня трѣбува да гледа и пази нѣщата, които минаватъ превъ нея, нѣ за нея. Това не стана само съ насъ. Тукъ се отварятъ всички бандеролни нѣща, които идатъ въ пощата съ румелийски щемпелъ. — Но, като е приказката за „забраненый плодъ“, нека кажемъ още и това: по всичкитѣ деспотически държави, дето има забранено да влизатъ нѣкои вѣстници и списания, за редакциитѣ се допуца тѣ да имъ идатъ: тжй правятъ и самитѣ Турци. Попитувами тогасъ ние: и тжй ли България така долньо е паднала, че и за двѣтѣ тритѣ редакции у нея не се допуца да идатъ такива вѣстаици, па чакъ дори и отъ Румелия. Такава строгостъ става наистина смѣшна; жалното оставами на страна.

—Превъ ноцтъ на 11 срещу 12 т. м. се пробилъ видѣтъ отъ кжщата на г. Логвенова, началникътъ на жандармерията. Подозрението за извършваньето това хайдутшко дѣло паднало връхъ двама отъ налй-ичнитѣ наши съграждане и интигенти, г. г. Я. Ангелова и Тома Кжрджиева, отъ които и полицията снемала дознание. Взето отъ кжщата на г. Логвенова немало нищо, бѣргани биле само тамъ намѣрувалитѣ се книги. На работата се дало политическо значење и тамъ е, сѣками, то, дето се олавятъ отия господа. Ала дирението ще покаже, знаими го добре, че *подъ волгтъ нема теле.*

Южно-българский народенъ съборъ.

На 12 Окт., въ Пловдивъ се отвори третото събиране отъ южно-българскийтъ народенъ съборъ. Въ речта на глави, управитель за отваряньето сж говори пофалително за ходѣтъ и за намѣрваньето на областнитѣ работи презъ годията, за добросъвѣстното и разумното вършене длъжноститѣ си на чиновницитѣ; обръща се вниманието на представницитѣ пакъ да гледатъ да турятъ добри уредби за поминъчното стоење на тая земя и за развите най-вече земеработението, като най-главенъ изворъ за богатството въ областта; и най-подиръ въ тая речъ се казува, че гласуванитѣ въ понапрешний съборъ закони, като сж вече турени въ дѣйствие и работитѣ напредно, трѣбува да се притурятъ и други нѣ отъ малка важность, проекти за каквито има пригствени и, заедно съ бюджето-проектътъ, ше бждатъ предложени на събраньето за изработване. — Следъ прочитане речта се избра за привремененъ предсѣдникъ най-старий по години представникъ г. Рейноди, българо-католишкий владика, подъ чието предсѣдничество на другий день, сир. на 13 Окт. за постояенъ предсѣдникъ се избра и г. Ив. Евстр. Гешевъ и г. Г. Груевъ съ по равно гласове; князь Богориди, споредъ правдината му въ таквие прилики, одобри подирнийтъ На 14, се избраха другитѣ членове отъ писалището (бюрото), въ което за подирпредсѣдници влѣзоха г-да Д-ръ Чомаковъ и Ив. Х. Петровъ, за секретари — Г-да Минковъ и Гуневъ и за квестори — г-да Д-ръ Хахановъ и Реджеб-ага, който, като на другий день си даде оставката, на мѣстото му се избра, г. Юруковъ. На 15, се избраха 6 отбори за разглеждане и изучуване веѣки показани работи за събора, — бюджетаренъ отборъ, за прошения и други. На 16, г-нъ Златаровъ направи предложение за прегледуване правилника, и други представници направиха други предложения. Г. Воденичаровъ попита, да-ли правителството има омисель въ това събиране да предложи новъ законъ за намаление платитѣ на гражданскитѣ чиновници. На 19, се приеха препратенитѣ отъ гл. управитель, шестъ законопроекта; прегледа се и се одобри отговорътъ на главний-управительовата речъ, връхъ която за членътъ, дето се говори, че въ разнитѣ клонове отъ управлението има недостатки, стана много препирня, но пакъ си остана, какъто си бѣше. Избраха се пратеници за занасяње князу тая отговоръ.

Подире се прочетоха три изложби отъ пост. комит. — едната на неговитѣ дѣла презъ изтеклата година, другия за бюджетопроекта за 1882/3 год. и третия — за поправителния бюджетъ за 1879/80 год. На г. Воденичаровото попитуване се отговори, че князътъ нема омисль да внесе проектъ за измѣнене чиновническитѣ плати. Г. Наумовъ рече, какво съборътъ желае смаленетия плати, — населенето почнало да негодува, а че и самитѣ представители чиновници искатъ това. На 20, съборътъ прие да се направи потребното измѣнене въ правилника. Стана дума за поправит. бюджетъ отъ 1879/80, въ който личѣле 2,000,000 гр. безъ оправдателни книжа; поиска се поправит. бюджетъ и за 80/81 год.; директ. на финанцитѣ обрече да го преготви и внесе до 15 Ноем.; предложи се и проектъ за намалене чиновническитѣ плати, който се предаде за изучаване на единия отборъ. На 22, г. Ив. Ев. Гешовъ пита какво поведение държѣ правителството за назначаването отъ Портата инспекторъ на митницитѣ въ областта и подсети събора да иска препреката, която се е размѣнила между областното и ерѣдоточното правителство. Директ. Груевъ отговори, че правителството никога не е припознало мандата на тоя инспекторъ и него ва първа грижа е да си запази правдинитѣ, които му дава Органическии Уставъ. Последуваха и други питання: 1-о за да-ли се е приготвилъ публично-административенъ правилникъ за земледѣлескитѣ касси; 2-о) защо не е влѣзълъ въ сила законътъ за гражд. състояние и 3-о за чуждитѣ асесори въ сѣдилищата. На 24 се прочете съобщеніе отъ главн. управителъ, въ което се иска да се поправятъ несъразмѣрноститѣ въ законътъ за заплатитѣ, но тѣ да се не смалѣватъ. По много отъ представницитѣ биле на мисль, че съборътъ има правдина да се съобрази съ интереса на мѣстото. Съобщеніето се дадо на бюджетния отборъ. Прочете се зак. за печата, разискуването на който остана ло за утре. На вчерашното питане за зак. за гражд. състояние, се отговори, че той не влѣзълъ въ сила, защо не се е потвърдилъ отъ Портата, тѣй-като нѣкои работи отъ него биле противни на Турцитѣ. На 27, се разискува законътъ за печата. Защото Портата перачила да потвърди оназъ година гласуваниятъ, правителството начертало другъ, въ духъ да може да го потвърди Султана. Най-вечето бѣха срещу тоя законъ, който се върна въ комиссията да го изучи още и да го посрещне съ другитѣ европ. закони за печата, та подире да го проводи въ събора. На 28, се внесоха 6 законопр. отъ

директ. на правосъдението. Разискува се законопр. за *общинскитѣ давания* (октроа). За покриване общинскитѣ разноси като: платитѣ за учителитѣ, свещеницитѣ, за осветлене улицитѣ и др., даването за тѣхъ ще се разожри върху други областни давания. На 29, се говори за сирашкитѣ пари, съборътъ настоя правителството да преготви правилникъ, по който да се управляватъ за напредъ сирашкитѣ имоти. Прие се закона за общинскитѣ давания. Прочете се и изложбата на отборътъ за законопроекта за чиновническитѣ плати. На 31, отреди се тоя законъ да се прегледа вжтре въ 15 дни отъ единъ осмочленъ отборъ. Избраха се членоветѣ за Постоянний Комитетъ, за които много говорѣха въ събора, че не трѣбува да бждатъ чиновници. Избранитѣ сж г. Ив. Салабашовъ, Е. Минковъ, Г. Груевъ, Д. Стамболовъ, д-ръ Чомаковъ, К. Калчевъ, Ив. Евстр. Гешевъ, д-ръ Хакановъ, Величковъ и д-ръ Янколовъ; членове замѣнници: Г. Г. Караджовъ, Пеневъ и Вазовъ.

Правителственни разпореждания.

Продълженіе отъ *закона за настояничеството*. — Глава III говори за *длъжноститѣ и правдинитѣ на настояникътъ и на роднинский съветъ*, какъто следува: — 19). Настояникътъ най-дълго до една недѣля отъ деньтъ на избираването му, длъженъ е да встѣпи въ длъжността си и да приеме върху си управленіето всичкий мѣстливъ и немѣстливъ имотъ на непълноврѣстнийтъ, който му се предава отъ общинското управление, споредъ съставеніятъ по-напредъ описъ и предъ роднинский съветъ. — 20). Ако умрѣлий е завещалъ знаещъ дѣлъ отъ имота си за нѣкое богоугодно дѣло, настояникътъ съобщава това на мировий съдия, който, като утвърди (докаже) първообразността на завещаніето съ формално постановленіе, приподписано и отъ роднинский съветъ, разрешава настоянику да даде завещаніето какъто се пада, еговорно съ волята на завещача. — 21) Дълговетъ на умрѣлийтъ ги изплаща настояникътъ съ разрешеніето на мировий съдия, еледъ като се докаже предварително, по съдебенъ редъ, дѣйствително-

етята на дълга; сжщо така настойникът прави и дѣлбата на имота по между пълноврѣстни наслѣдници. Въ противенъ случай, той отговаря съ имота си. — 22). Ако настойникът види, че нѣкои нѣща отъ мѣстливий имотъ на непълноврѣстниятъ подлѣжатъ на развала или пжкъ стоятъ безъ полза, той има право да ги продаде, но само следъ съизволението на роднинскийтъ съветъ. — 23). За отсичанъето отъ роднинскийтъ съветъ и настойника, да се продаде нѣщо отъ мѣстливий имотъ на непълноврѣстния трѣбва да стане съ показване причинитѣ протоколъ, който се утвърждава отъ общинското управление. — 24). Продажбата става въ общинското управление съ отворенно наддаване и нѣ по-рано отъ две недѣли следъ обявленъето, което трѣбва да е залепено по вентѣ видни мѣста на селото или на града и подписано отъ настойника и кмета по турнатийтъ редъ. — При извършване продажбата вѣрно се вардятъ възложенитѣ подъ буква В. наредби. — Бѣлѣжка: Отъ тая обща наредба правятъ изключение развалливитѣ предмѣти, които се продаватъ незабавно, само подъ надзора на общинското управление, безъ веѣки други формалности. — 25). Взетитѣ отъ продажбата пари, както и събранитѣ приходи отъ немѣстливи имоти, настойникътъ е длъженъ съ време да внася въ земледѣлческата касса, дето сирашкитѣ пари се държатъ отдѣлно и се даватъ веѣкому съ лихва по 9%, подъ траенъ залогъ или съ здраво поржчителство. — 26). Ако настойникътъ, по каквато и да е причина, закѣснее да внесе въ земледѣлческата касса намѣрвалитѣ се у него сирашки пари, подирнята има правда да ги изиска отъ него заедно съ лихвата имъ, за колкото време сж оставали у него. — 27). Отъ лихвитѣ на сиротекитѣ пари $1\frac{1}{2}$ % приема настойникътъ, $1\frac{1}{2}$ % задържава за себе касиерътъ на земледѣлческата касса, а другитѣ 6% оставатъ за полза на непълноврѣстния. — 28). Настойникътъ застѣпва мѣстото на родителитѣ, и като такъвъ

той се грижи нѣ само за доброто управление на предаденитѣ нему имоти, но и за поддържанъето и възпитанъето на повѣреннитѣ нему непълноврѣстни, ако тѣ сж останали безъ баща и майка. — 29). Роднинскийтъ съветъ съ актъ, потвърденъ отъ общинското управление, опредѣлява колчевината, която трѣбва веѣка година да се отпусека на настойника за прехрана и възпитанъе на непълноврѣстниятъ. — 30). Ако непълноврѣстний показува извѣрденни способности, къмъ образованъето, въ такъвъ случай, позволява се да се отпусчатъ сумми, потрѣбни за тая омисель и отъ капитала му, но това дозволение се дава отъ окръжния сждъ въ разпоредително засѣданъе и при заключенъето отъ прокурора. — 31). Когато срѣдствата за отглеждане и отхрана на непълноврѣстниятъ сж недостатни, настойникътъ, като не е длъженъ да го издържа на своя емѣтка, може да се обърне за съдѣйствие къмъ надлѣжното общинско управление, което е длъжно въ този случай да приемля за нататашвата еждба на непълноврѣстниятъ, като ввема предъ видъ неговитѣ способности. — 32). По еждебни дѣла настойникътъ напълно застѣпва повѣрения нему непълноврѣстенъ. Безъ него последний не може не да иска, не да отговаря предъ сжда; заради това и веѣкое еждебно решение по дѣлата на непълноврѣстний, станало безъ смѣсата на настойника му, се признава за недѣйствително. — 33). Дѣлата на настойника, до ру и ако той е баща или майка, се надглеждатъ отъ роднинския съветъ, който въ случай на нѣкои нередовности въ управленъето надъ имотитѣ на непълноврѣстния, следъ третя забелѣжка, явява на мировий сждия за по-нататашно еждебно преследване. — 34). Осжденний настойникъ за нанесенъе вреда на повѣреннитѣ му имоти по непристоевание или неспособностъ, веднага се изважда отъ длъжностъта си, като се накара да заплати вентѣ загуби, а на негово мѣсто се избира другъ, сговорно съ гл. II отъ тойзи законъ. — 35). Настойникътъ е длъ-

женъ да дава вѣвка година, презъ месецъ Декемврий, изтънко смѣтка въ общинекото управление, предъ роднинскийтъ съветъ за вситѣ приходи и разноси на неплъноврѣстнитѣ, ежщо и по управленето надъ имотитѣ имъ, за което се и съставя протоколъ, подписанъ отъ вситѣ що еж били тукъ.

Въ другий брой се свършува препечатуването закона за настойничеството.

— Съ указъ № 66, отъ 20 Октом., *отрежда се да се извърши тази година, отъ 20 Ноемвр. до 1 Декемвр. петото повикване за въ войската.* Ще се повикатъ младежитѣ, отъ каквато вѣра и народност и да бждатъ, които еж се родиле презъ 1860 год. Въ служба ще се взематъ 8610 души.

— Министерекий съветъ на 3 Септ., отредилъ и воений министръ съ заповѣдъ (приказъ) нарежда, че *срѣдотоchnото управление за жандармерията трѣбуба да е въ София*, дето при военното министерство ще се отвори особено отдѣлене за жандармерията, на което началникъ ще бжде жандармерийский началникъ.

— Въ бройтъ на „Държ. Вѣстникъ“, отъ 24 Окт., е *обнародуван притурка при закона за настойничеството*, въ която се говори за какъ се прави описъ имотитѣ на умрѣлий. Като се нема особена потрѣба за вѣвкиго гражданина да знае какъ се върши описъ, което е работа само на нѣкои уреждувания, ние не препечатуваме тая притурка.

Поради многото другъ материалъ, ние мннуваме тойзи си брой безъ извѣстията **ОТЪ ЧУЖБИНА** и безъ **ПОЛИТИЧЕСКА ХРОНИКА**. Случкитѣ презъ тойзи периодъ впрочемъ не ще минатъ незабелѣвани въ бройтъ ни дето иде.

ДОНКА.

(Разказъ изъ народний ни животъ.)

(Продължене отъ 5-й брой.)

IV.

Силна, страшна фортуна вѣеше. Небето сѣкашъ бѣше покрито съ сивъ мътенъ платъ и изгледваше тжжно мрачно и нажалено. Буйний вѣтъръ съ пискъ и бучене събираше отъ побѣлѣлата земя снѣгътъ и свирепо на вжлма го бжрао вдигаше и развѣваше по въздуха, по който се чуваше отчаяното свистене на боряцитѣ се милиарди снѣжни-ледени иглици. Дишането е мжчно, едвамъ възможно. Жива душа не се вижда по бѣлото, скърбно и нажалено поле; всичко живо е потърсело спасене въ своето гнѣздо или нейде на заветъ, и свило се тамъ и стои плашно и омаяно — страхъ и благоговейане е обнело душата му. Дору и грозното вияне на дивийтъ бѣсенъ вълкъ не се чуе. Задуха и зима, студъ и смъртъ: това борави по цѣлата природа, и пискъ и стонъ раздава тя

По равно високо поле върви пжтъ между селото Костанденецъ и Писанецъ, а тоя пжтъ е дългъ и твърде уморливъ зарадъ еднообразieto си. Лѣте пакъ какъ и да е — гледашъ позлатенитѣ нивя, зелено-кадифейнитѣ морави, поцѣтрени тукъ-тамъ съ прѣснатитѣ по тѣхъ сиви стада; налѣво и надѣсно — косаче и жетваре; чуешъ тжжната свирня отъ овчерекитѣ медни кавале или моминската весела жетварска песель да се равлива по засмѣната, цвѣтна и ясна околностъ и — валгвашъ се и весело ти е, та неосетно карашъ дългийтъ равенъ пжтъ. Но зиме, но кога буритѣ и виелицитѣ вѣятъ? О, тогасъ мжчно, тѣжко се броди тоя пжтъ. Отпредъ снѣгътъ бие лицето ти и сѣкашъ хиледи игли, едно подиръ друго, набиватъ въ него своитѣ върхове, вѣтъртъ, проникналъ подъ завивката на главата ти, брули ушитѣ, студътъ токо що не смразява мигачитѣ ти, подъ които ходи студена сълза, а ако се обърнешъ — мжгла, мжгла и мжгла на кжсо вѣвпира

твойтъ гледъ. Нищо не може да ти види окоето, а ушитъ ти сж пълни съ гжгетъ, свиегливъ шумъ, и мжка и тѣгота силно етѣга гжрдитъ.

Въ таквось време азъ бродѣхъ тоя пжтъ. Мойтъ добъръ вѣренъ Кончо бжрзишка-то тупуркаше по едвамъ забелѣжената пжртина, развѣланиитъ дребенъ снѣгъ запусеме живитъ му новдри, — често прихашѣ, а съ приханката изедно цѣлъ облакъ пара се вдигаше отъ сериозно-изгледната му муцуна, и съ тая отъ цѣлата му снага отиваше навадъ да се спре тутакси съ гжетата мжгла, която ни обикаляше. За да го ободрявамъ, често, съ своята помръзнала ржка потупкувахъ по месестийтъ затопленъ вратъ това добро добиче, тая разтуха за веѣки пжтничкъ, и то весело повдигне глава, развѣрунтавата си грива, подржнчи своята ювда и пакъ върви ли върви, будно и твърдо. А тебе веѣкакви мисли на прееѣкулки те боравятъ, сега помислишъ за своитѣ дребни деца, на които едва си можилъ да оставишъ нѣколко брашънце, за да не умратъ отглади, и си наѣжрлилъ една шейна суровици, за да си топятъ едва облеченитѣ снажици; ума ти се преѣжрили на търговеца, който ти е далъ нѣщо стока и трѣба да му я платишъ, а въ опася си не оещашъ да ти натѣжава.... Вълмо снѣгъ съ шумъ те посиня, за да те стресне да осѣтишъ, че краката си сж ее изцепиле отъ студъ. И—ти оставишъ веички мисли за да се пренесешъ въ областъта на разтушното блаженъе, да-ли не ще чуешъ кучешки лай, да ти обади, че е приближила стрѣхата и топлото огнище, да се приберешъ на заветъ и да затоплишъ помръзналата си снага.

Пжтътъ ми бѣше за Писанецъ, а Писанецъ за мене бѣше най-драго и най-обично отъ селата, който обикаляхъ. Цѣло лѣто до сега азъ не бѣхъ идувалъ тукъ и нищо не съмъ чувалъ за Стойнови, които ми бѣха мили като свои. Ако видяхъ тѣхъ, сѣкашъ виждахъ своитѣ си. Тжй уредни, така угледни, тжй мили бѣха тѣ, щото трѣбуваше да ги обичамъ.

Въ далечината се раздава едва чутъ, сѣкашъ подземенъ, лай отъ кучета. Едвамъ-едвамъ се зачува пейнъето отъ петли. Презъ кжсовременното прекжснужанъе на виелицата, слуша се глухото тутненъе на воденица. Бѣлнаха се и кжщитѣ пѣвъ байря съ задименитѣ си димници. Наста селото. — Стрѣмнийтъ урвенъ пжтъ се превали, моста е жинатъ. Тукъ е байновата стойнова улица, ето му и дворѣтъ.

Изъ двора бѣше пусто—не гадъ, не куче се виждаше; на вратата се чернееше проточена ризията, пѣвъ която висѣше чернъ куфаръ. Странно, фана ме съмнение.

—Това не е чиста работа, рекохъ си. Има нѣщо. Зная, тѣ никога немаха мислъ да ходятъ нейде, и защо има да ходятъ..... Чудно! Вижъ, какво е промѣнено..... По чѣкай да не се лъжа. Туй вѣгърѣтъ и студѣтъ ме е обрулилъ; да си отрия очитѣ да видя по-добре—може да съмъ сѣжркалъ.... Ба, не е лъжа: тази е самата стойнова кжща, а каде ще бждатъ се дѣнале тѣ?....

Потѣглихъ до съѣдната вратия, и

—Бульо, повикахъ: чева байнови стойнови сж отишли нейде—на пазаръ. на сборъ, или сж ее преселиле? понитахъ жената, що ходѣше изъ съѣдний дворъ.

—Стойнови ли търсишъ, отвърна тя: тѣ не сж тукъ, чичо. . . . ала все едно; нима салъ едни стойнови сж добри хора, нима само тѣ приематъ и обичатъ госте? И като отвара вратията: тѣгли. тукъ. удома, чичо, на ли и ние сме Българе, чева отъ гости бѣгами; тѣгли коня, приберя се, че, яле! какъвъ студъ, то дърво и камъкъ се пука.

Влѣаохъ. Бѣхъ зачуденъ. Нѣщо ми се предвиждаше. . . .

—Не чуди се, подѣ жената. Възлѣвъ въ кжщи; не е твърде за сѣденъе вънъ. Боже, какъвъ студъ! . . . Стойнови не сж въ село. . . . Ала ти ще разберешъ веичко и ще ги оплачешъ съ веичкото село, което ги оплаква.

—Цѣлото село ги оплаква!? оплаше-

но попитахъ: И защо? Какво тѣ сж ста- дятъ туй на добрийтъ Стойно, кога зна- наме? . . .

Не добихъ отговоръ и смаянъ пренесохъ се въ зимникътъ.

На огнището буенъ огънь горѣше, су- хитѣ челии на него прыцѣха, а на дим- ника ечѣше виянието на бурята, което докаруваше тѣга и унинье.

Бълнувахъ си:

— Боже, Боже, какво ли се е случи- ло на тия добри хора, каде ли сж тѣ! Цѣлото село ги оплакувало и жалѣяло. Не бѣше тая челядъ за жалеянье. Но свѣтътъ е лъжовенъ, буритѣ за живота — по буйни отъ тия дето тропатъ и съ разкрачи вадалечъ вакицатъ вековнитѣ буки. . . . Да ли таквасъ буря не събори веселото, плодно и сѣнчасно дърво на стойновтъ домъ?!

И мислитѣ немаха край.

Но кжта при мене стоѣше старий до- макинъ, бѣлобродъ старецъ, който тѣжно и умислено туй буташе и подклаждаше разпламтелий огънь, туй съ пржчица ро- вѣше и белѣжѣше изъ пепельта. Бѣше тихъ, но задълбоченъ въ мисль. Следъ едно мълченье, той ме събуди отъ мисленно- то задълбоченье, въ което бѣхъ захлас- натъ, като подѣ:

— Питашъ за Стойнови, синко, зафана той, и мислишъ, може, какъ е могло да бжде — тамъ дето честитината пълнѣше и веселѣше, сега, и тѣй скоро, да стане пу- сто, тихо, мълчаливо и жално, и чудишъ се какво е станало съ тая добра челядъ. Чуй да ти разкажа.

Старецътъ начала:

— Бѣха се минале 4—5 дена отъ бо- ра. Веѣко бѣше по жетва, въ село оста- ваше токо кмета, кехаята и нѣколко ста- ри хора. Единъ заптия дойде съ книга отъ Руссе, отъ кадията, въ която се ка- зуваше незабавно да се прати Стойно да даде ответъ за свойтъ дългъ на нѣкого си Хаджи Цончо Чорбаджи, а кжщата му да се изправни и всичко, каквото имаше, да се теслими на селото, да го пази. — Всички замръзнаха на мѣстата си; чудѣ- ха се защо това, и маѣха се, какъ да оба-

дятъ туй на добрийтъ Стойно, кога зна- ятъ, че то ще го силно заболи, и ще

разплаче челядта му, която и тѣй отъ 3—4 дена бѣше нѣкакъ умислена. Казу-

ватъ, че тоя сжщий Хаджи Цончо дошелъ на сбора у тѣхъ, и отъ то на сетне тѣ не се видѣха весели, кжщата имъ бѣше

ваглжхнала. . . . Немаше какъ; Стойно узна.

Цѣлий домъ пиена да плаче: Стойновица жално нареждаше, а Донка никой не мо- жѣше да я раздума — нито дружкитѣ й, нито самитѣ й братя, които стоѣха като убити. Събраха се компии, сѣкашъ на смъртъ, женитѣ плачѣха, а мжжетѣ нивко си шепняхъ. Оу та Стойнови ги обичѣха всички и ги имаха като свои. . . .

Старецътъ въздхна, а отъ мойтъ очи осетихъ като капна и се разлѣ по лице- то ми гореща сълза.

— Стойно мжжки посрещна своята

сждба. Сутринята той тръгна. Предъ вратнята му се раздаде жаленъ плачъ на жива раздѣла — една селото. Никого не ще забравя азъ тая жална, покжртна глед- ка. На прощаванье съ плачущата си челядъ, по стойновото лице капнаха едри сълзи и едвамъ той пригжщаше плачтъ, който давѣше гърмото му. „Татко! татко!“, ечѣше гласътъ на Донка; жално плачѣ- ше тя и раздираше сърдцето на всинца ни. . . .

Настана мълченье. По набржчканото старчево лице се тѣркалѣха сълзи, не бѣха чужди тѣ отъ мойтъ очи. . . .

— Цѣлото село изпроводи Стойна до крайтъ — сѣкашъ всички изпроваждаха свой братъ. Той се изгуби задъ баирьтъ.

Всичкитѣ очи го изпроводиха и вѣрно на ушитѣ му ечѣше плачтъ и охканията на горката му неутешна челядъ. . . . Трѣбува- ше да се върнемъ, а назадъ чѣкаше дру- го зло — преселваньето. На душманина ми да не даде Господъ да изпати това. Тойзи день бѣше тѣженъ, синко, бѣше тѣжъкъ за цѣлото село. . . .

И старецътъ спрѣ, като че ли не му се искаше да довърши тѣжний си разкавъ.

— И тѣ се преселиха, кавахъ азъ, и сега сж въ друга кжща въ село?

— Преселиха се; но преди да се пре-

сели Стойновица въ друга къща, тя се пресели, пресели се горката за винаги на онзи свѣтъ. Дамла удари нейното сърдце, и Стойно не бѣше ни на половината пѣть за Русее, душата на добрата и върната му стопанка веке бѣше предъ Бога, горе на небето . . .

— Тя умрѣ?! извикахъ азъ: умрѣ?! . . .

— Господь да прости нейната добра душа . . . О, каква жалостъ! Боже, никому не давай! . . . Не претърпѣ добрата стопанка да остави онзи домъ, когото съ такъвъ трудъ, съ таквизи мъжки тя уреди. „Живей, Донке! Живейте, деца!“ продума и дето продума тамъ и изджна. Нейнитѣ очи веке не гледаха . . . Жаленъ плачъ отново се вдигна . . . Черковнитѣ клепапа заклепаха на смъртъ. Стана тѣжно и жално изъ село. . . .

— Злочести! Злочести! . . .

— Всичката челядь, съ развълнуванъ гласъ продължи стареца, се попеля и прѣсна. Къщата, която бѣше за угледъ на редъ и чистота, домътъ, дето пребъдаше радостта и доброчестината, заглъхна, помрачи се — опустѣ. Спечелениятъ съ таквази мъжа, трудъ и пестене имотъ се продаде. Земя, мюлкове, добитъкъ, покъщнина — всичко се обърна въ пари и тия пари ги взе изедникътъ Хаджи Цончо, който бѣ дошелъ съ бюлюкбашията — иначе женитѣ би го убили съ вили и колови. Взе го и защо? За борчъ, който отдавна бѣше изплатенъ. Горкий Стойно не намѣри правдина; правдата е била продадена, кой знае за колко желтици, на Хаджи Цонча. . . . Какъ ли тършишь, Боже, тия хора да мърсятъ свѣта? . . .

И жалъ и негодуванъе обзе душата старчева.

— А сега сж живи Стойно и неговитѣ добри чада: живи сж Генчо, Миньо и неизказаната му дъщеря Донка, и къде сж тѣ? нетърпеливо попитахъ.

— Да бѣше даль Богъ всички да се прибираха и да живѣха, но не било тѣй писано . . . Темни задани сж русеенскитѣ хацани, смучатъ и изпиватъ чо-

века; колко некриви и недлъжни хора отъ тукъ веке не сж се връщале при своитѣ челяди, при гладнитѣ и голитѣ си некаджрни деца, при посърналата и тѣжната си стопанка, които отъ него сж чѣкале хлѣбъ и разтуха! Стойно не дочѣка да го утрови ядовитата темнишка влага; — той отъ по-напредъ изпи отровната чаша на злочестиятъ. Съинванъето на имота му, смъртъта на стопанката му, разпрѣсванъето на чадата му, отписуванъето му да се види още веднажъ, както е билъ, прелѣха чашата съ ядъ, която той изпиваше. Следъ малко и той умрѣ въ темницата . . .

— Боже Праведний! нима и това?! . . .

— А чадата му нека Господь ги закриля. Тѣ, горкитѣ, убити отъ жалби, посърнаха, повѣхнаха; прѣнаха се и никой не ги знае, каде се намиратъ. Една еутрина и тритѣ не осъмнаха въ село.

— Та нема и Донка, старче, съ покъртуванъе попитахъ: но тя, сѣкамъ, бѣше годена; нима се не ожени и не остана баремъ тя?

— Отиде и тя. Сега е ратакия въ Русее. Драганъ, нейний годеникъ я не пускаше и искаше да я вземе отъ града; ала тѣхнитѣ го не оставѣха, като говорѣха, че свѣтътъ ще имъ се смѣль да взематъ една ратакия, дъщерята на единъ умрѣлъ въ хапусаната, и всекакъ го отвърщаха. Той послуша, но вече не чу се и не се видѣ, — никой не знае каде се намира. Черни станаха предъ него баца му и майка му, грозно му стана селото, безъ неговата мила Донка, и той забѣгна . . .

На димникътъ се чуваше тѣжното вижъне на бурята. Отъ минута на минута изпращѣваше книгата, съ която бѣше за книжено прозорчето на зимникътъ, и свѣтътъ прѣскаше по него. Кучетата грозно лаѣха; а фартуната на кълбета връщаше дима. Къщата сѣкашъ се клатѣше. Чуваше се отчаяното фучене на вѣковний брѣгетъ, — разда се и неговото изтрещиванъе. . . . Ахъ, силна е яростта на природата, но по-силна е човешката злоба и яростъ! . . .

Явна благодарностъ.

Настоятелството на Злокученското читалище „Златъ Изворъ“ крайно благодарни на общинския писаръ Стефанъ К. Бенева отъ това село, за подаряването му едно годишно течене отъ вѣстникътъ „Братство.“ — Да е живичекъ.

* * *

1881 г. 9-врий.

ИЗВѢСТИЯ.

Отъ Телеграфо-Пощенското Управление.

ИЗВѢСТИЕ.

№ 5823.

Управленъето телеграфитѣ и пощитѣ има честь да извѣсти почитаемата публика, че международната конвенция за размѣненіята на пощенски колети безъ обявена цѣнность, подписана отъ българекитѣ делегати въ Парижъ, на 3-й Ноемврий 1880 год. н. с., влѣзе въ дѣйствиетъ отъ 19 текущия Септемврия (1 Октомврий н. с.)

Пощенски колети безъ обявена цѣнность се приематъ въ всичкитѣ телеграфо-пощенски станции въ Княжеството съ назначенъе, какъто за мѣстности вътрѣ въ държавата, въ които има такива станции тѣжъ ежщо и за участвуещитѣ въ тая конвенция държави а именно: Германия, Австро-Унгария, включително, писалищата и въ Турция, Белгия, Дания, Египетъ, Франция, Италия, Люксембургъ, Черна-Гора, Холандия, Ромжния, Сърбия, Швеция, Норвегия и Швейцария.

За да се приеме за изпращанъе, пощенския колетъ не трѣбва да бѣде по дълъгъ отъ 60 сантиметра. Осевънъ това, величината на вѣски пощенски колетъ е ограничена на 20 кубически дециметра и тѣжината му на 3 килограма (2 оки и 136 драма).

Не се приематъ за пренасянъе колети съдържающаи вещества, които можатъ да се подналятъ, прѣнатъ и въобще опасни предметъи.

Вѣский колетъ за да бѣде приетъ за пренасянъе трѣбва:

1-во. Да носи точния адресъ на получателя;

2-ро. Да бѣде добре обвитъ и ятворенъ, за да може да се опази вложенъето. Превъртанъето трѣбва да бѣде такъвось, щото да бѣде невъзможно да се досѣгне до вложенъето безъ да остане явенъ знакъ отъ престѣпленъето.

3-то. Да бѣде запечатанъ съ восъкъ, олово или друго срдѣство, връхъ които да е отпечатанъ печата или особната марка на подателя.

4-то. Ако е назначенъ за въ странство да бѣде придруженъ съ изискуемото се количество митарственни декларации.

Бланкове за съставянъе тия декларации се доставятъ на публиката въ пощенскитѣ писалища.

Таксата за вѣски пощенски колетъ, назначенъ за вжтрѣ въ държавата е отъ 85 стотинки, които се предплащатъ отъ подателя.

Таксата за колетитѣ, назначени за въ странство се взема съгласно международната тарифа, тоже отъ подателя.

Колетитѣ, които пристигватъ отъ странство, по причина на митарственнитѣ формалности, се предаватъ на получателитѣ въ станцията, а вътрешнитѣ колети се предаватъ на получателитѣ въ жилището имъ, ерещо заплащанъе на едно право отъ 25 стотинки, осевънъ въ случаетъ, когато получателя пожелае да си ги получи въ писалището.

София 30 Септемврий 1881

Исп. на телеграфитѣ и пощитѣ: Р. Ивановъ.

Секретаръ: Н. Бацаровъ.

A V I S.

№ 5823.

L'administration des Télégraphes et des Postes a l'honneur d'informer l'honorable public que la convention pour l'échange de petits colis sans déclaration de valeur signée par les délégués bulgares à Paris le 3 novembre 1880 est mise en execution à partir du 19 sept mbre courant (1 er octobre n. s.)

Des colis postaux sans déclaration de valeur peuvent être reçus dans tous les

bureaux de poste de la principauté à destination des localités dans l'intérieur du pays desservies par un bureau de poste et pour les Etats signataires de la convention du 3 novembre 1880 savoir: l'Allemagne, l'Autriche-Hongrie (inclusivement ses bureaux en Turquie), la Belgique, le Danemark, l'Egypte, la France, l'Italie, le Luxembourg, le Monténégro, les Pays Bas, la Roumanie, la Serbie, la Suède et Norvège, et la Suisse.

Pour être admis au transport les colis postaux ne peuvent avoir aucune dimension supérieure à 60 centimètres. Leur volume est, en outre limité à 20 décimètres cubes et leur poids à trois kilogrammes.

Sont exclus du transport les colis contenant des matières explosibles et inflammables et, en général, les articles dangereux.

Pour être admis au transport tout colis doit:

1-о Porter l'adresse exacte du destinataire:

2-о Être bien emballé et fermé de manière à préserver le contenu. L'emballage doit être tel qu'il soit impossible de porter atteinte au contenu sans laisser une trace apparente de violation:

Être scellé par un cachet à la cire, par un plomb ou par un autre moyen, avec empreint ou marque spécial de l'expéditeur.

Les colis postaux provenant de l'Etranger, en raison des formalités de douane, sont remis aux destinataires dans le bureau de poste; les colis provenant de l'Intérieur sont portés à domicile contre paiement d'un droit fixe de 25 centimes, sauf les cas où le destinataire voudrait les recevoir au bureau.

Sofia, 30 septembre 1881

L'Inspecteur des Télégr. et des Postes:
R. IVANOFF.

(3—2—3) Le Secrétaire: Batzaroff.

ПЕЧАТНИЦАТА

НА

Н. К. ЖЕЙНОВЪ

ВЪ РУССЕ,

Улица Госпитална № 1268,
(противъ Белгийското Консулство и Дѣвическото училище).

Приема за печатание всѣнакви поръчки, като:

ВѢСТНИЦИ, ЦЪРКОВНИ И ГРАЖДАНСКИ КНИГИ,

Бланки,

ВИЗИТНИ КАРТИ, ТАВЛИЦИ,

КВИТАНЦИИ,

СЧЕТОВОДНИ КНИГИ

и пр. и пр.

СЪ ЦѢНА УМѢРЕНА

РАБОТА НАЙ БЪРЗА И ЧИСТА.

При печатницата има опитенъ корректоръ. На желающитѣ може да се праща за коректура въ мѣстожителството имъ.

Печатницата приема за своя сметка испращанъето на поръчките.